

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SOCIALINIŲ FONDŲ BIUDŽETŲ
2026 METŲ RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
NR. I-1336 5, 10, 11 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-25-1187) (TAIS Nr. 25-14867(2))

2025-10-16 Nr. NV-2297

Vilnius

Įvertinę skubiai projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, pažymime, kad Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų 2026 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektui (nevertinant jame siūlomų nustatyti Valstybės socialinių fondų biudžetų 2026 metų rodiklių, reikalingų socialinių fondų biudžetams vykdyti, duomenų, skaičiavimų ir lėšų dydžių tikslumo bei pagrįstumo) esminių pastabų neturime.

Dėl kartu teikiamo *Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto* (toliau – VSDĮ projektas) teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Nekvestionuojant poreikio VSDĮ projektu suvienodinti savarankiškai dirbančių asmenų (meno kūrėjo statusą turinčių asmenų, individualios įmonės savininkų, mažosios bendrijos narių, ūkinės bendrijos tikrųjų narių, komanditinės ūkinės bendrijos tikrųjų narių ir ūkininkų) valstybinio socialinio draudimo įmokų bazes ir plėsti šių asmenų socialines garantijas, pažymime, kad VSDĮ projekto 2 straipsnyje teikiami Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 2 dalies ir 3 dalies 1 punkto pakeitimai, kuriais didinamas socialinio draudimo įmokų bazės vertės dydis minėtiems asmenims, negali būti traktuojamas kaip socialinio draudimo įmokų bazės skaičiavimo metodikos tikslinimas, nes tokiu pakeitimu iš esmės keičiamas apmokestinimo teisinis reglamentavimas, apsunkinama socialinio draudimo įmokų mokėtojų padėtis. Todėl tiek vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, tiek ir Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalimi, tokie pakeitimai turi įsigalioti ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo jų paskelbimo dienos. Pastebime, kad Mokesčių administravimo įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad mokesčio sąvoka apima ir įstatymo 13 straipsnyje nurodytas įmokas, o 13 straipsnio 19 punkte nustatyta, kad pagal šį įstatymą administruojamas mokestis – valstybinio socialinio draudimo įmokos. Pastebėtina ir tai, kad pareiga įstatymo leidėjui nustatyti tinkamą įsigaliojimo terminą mokesčių įstatymų reguliavimo pakeitimo atveju kyla ir iš oficialiosios Konstitucinio Teismo doktrinos „iš Konstitucijos, *inter alia* konstitucinių teisinės valstybės, atsakingo valdymo principų, kylančio reikalavimo numatyti tinkamą *vacatio legis* šių įstatymų įsigaliojimui, per kurią asmenims, kuriems nustatyta pareiga mokėti atitinkamus mokesčius (pirmiausia mokesčių mokėtojams), būtų užtikrinta reali galimybė prisitaikyti prie naujos teisinės situacijos ir prie pakitusio teisinio reguliavimo priderinti savo turtinius interesus bei ekonominės veiklos perspektyvas“ (2021 m. gegužės 13 d. nutarimas Nr. KT67-N6/2021 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų nuostatų, susijusių su mokesčių teisinio reguliavimo pakeitimais, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“). Atkreipiame dėmesį, kad analogišką pastabą išvadoje

dėl VSDĮ projekto buvo pateikusi ir Teisingumo ministerija, tačiau kartu su VSDĮ projektu pateiktoje derinimo pažymoje nurodomi argumentai nepaneigia to, kad minėti VSDĮ projekto pakeitimai būtų traktuojami kitaip nei esminiai apmokestinimo reglamentavimo pakeitimai. Siūlome svarstyti VSDĮ projekto tikslinimo galimybę.

2. VSDĮ projekto 5 straipsnio 3 dalies formuluotėje vartojamos skirtingos nuostatos „šiuo mokestiniu laikotarpiu“, „šio laikotarpio“, kurios sudaro neaiškumą dėl nustatytų laikotarpių taikymo. Siekiant teisinio aiškumo, siūlome formuluotę patikslinti.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė